SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXI. (25)
No. (štev.) 44

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
2. novembra 1972

VELIČASTNA SLAVNOST NARODNEGA PRAZNIKA

PROSLAVA 29. OKTOBRA IN DNEVA SLOVENSKE ZASTAVE V SLOVENSKI HIŠI

Zvesti svojim tradicijam in izročilom spoštovanja narodne zgodovine in velikih mož, ki so kovali usodo narodu, slovenski demokratični emigranti vsako leto proslavljamo kot naš največji narodni praznik obletnico 29. oktobra, odkar je leta 1918 slovenskemu narodu zasijala luč svobode, in odkar je stopil na pot, ki ga bo pripeljala do cilja, ki ga mu Bog in zgodovina določata.

Slovenci v Argentini imamo že tradicijo, da narodni praznik proslavimo z veliko skupno manifestacijo, na katero se zberejo vsi predstavniki našega javnega življenja. Iz leta v leto se ta slovesnost vrši v našem osrednjem domu, v prostorih Slovenske hiše v Buenos Airesu. Tam se voditelji skupnosti najprej zberejo k sveti maši, nakar sledi spominska akademija in slavnostna večerja.

Tako smo se tudi letos narodnega praznika in dneva slovenske zastave hvaležno in spoštljivo spomnili na naši osrednji slavnostni proslavi.

Radijska ura

Narodnemu prazniku je bila posvečena tudi slovenska radijska ura. V posebni oddaji v soboto 28. oktobra popoldne, je poleg domovinskih in domoljubnih pesmi nastopil kot govornik tudi predsednik pripravljalnega odbora letošnje proslave, Pavel Fajdiga. Na poslušalce je naslovil sledeči nagovor:

„Še tako majhen narod, če je družbeno, kulturno in gospodarsko razvit, z eno besedo, civiliziran in se resnično zaveda samega sebe, gradi svojo sedanjost na stvarnih spoznanjih svoje preteklosti s pogledom uprtim v bodočnost.

Neprestano sami izpovedujemo in o nas drugi trdijo, da smo Slovenci eden najbolj civiliziranih narodov v Srednji Evropi. Do te odlike smo se prikopali v svojem tisočletnem zgodovinskem razvoju in jo v moderni dobi našega stoletja izpričali 29. oktobra 1918 na Kongresnem trgu v Ljubljani.

Veliki časi zahtevajo velike može, je znano geslo. Toda drži tudi, da velike čase ustvarjajo veliki možje. Te smo Slovenci imeli v tistih usodnih oktobrskih dneh pred dobrimi petdesetimi leti. Dr. Janez E. Krek, dr. Anton Korošec in dr. Anton B. Jeglič — kdo jim more osporavati veličino osebnosti, duha, narodne zavesti, veličino slovenstva? Rezultat njih velikih zgodovinskih načrtov in dejanj je bil zato največji dogodek naše moderne zgodovine: 29. oktober 1918.

Slovenski narod se je odločil, je storil nov korak naprej, v svobodo.

V zgodovino ni več povratka, za nikogar. Samo trenutek sedanjosti je naš, bodočnost pa je odvisna od naše usmeritve iz tega sedanjega trenutka.

Komunisti, ki danes krojijo usodo slovenskemu narodu doma, o naši veliki politični preteklosti molčijo, ker jih v njej ni bilo, sedanjost hočejo zadržati zase, ker jim marksistična ideologija ne napoveduje bodočnosti, se ne usmerjajo nikamor več, ker so že na koncu svoje poti.

Ni strašnejšega reakcionarstva kakor je komunizem v kateri koli obliki.

Tu je naše področje dela, na svobodnih Slovencev v zdomstvu in v zamejstvu in naših doma, da premikamo kolo slovenskega razvoja naprej, da ne bo korak, storjen 29. oktobra 1918, okamenel zastal, temveč se sprevrgel v nezadržen pohod popolni narodni svobodi nasproti.

Tako nam Bog pomagaj!“

V Slovenski hiši

Isti večer, v soboto 28. oktobra, je bila tudi slavnostna proslava v Slovenski hiši. Najprej je bila ob sedmih sveta maša v slovenski kapeli, katero je daroval delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, msgr. Anton Orehar. Namen svete daritve je bil za vse, ki so delali in se žrtvovali za slovenski narod.

Po maši so gostje posedli okoli že pripravljenih miz v veliki dvorani Slovenske hiše. Precej čez dve sto predstavnikov in zastopnikov slovenskega javnega življenja se je zbralo. Bili so tu zastopniki naših političnih strank, kulturnih in prosvetnih organizacij, naših domov in društev ter sploh naši javni in kulturni delavci. Iz vseh strani so prihiteli, da skupaj v duhu edinosti, proslavijo spomin velikega dne 29. oktobra 1918.

Pozdravne besede

Proslavo je začel predsednik Pripravljalnega odbora Pavel Fajdiga, ki je najprej pozdravil predsednika NO Miloša Stareta z gospo, delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini msgr. Antona Oreharja, predsednika Zedinjene Slovenije Boža Stariho z gospo ter vse predstavnike našega političnega, verskega, kulturnega, prosvetnega, socialnega, gospodarskega in sploh narodnega delovanja, posebej pa še predstavnike naše mladine.

V govoru je nato med drugim poudarjal:

„Sisifovo delo počenjajo komunisti doma in vsi, ki sistematično, v tisku in besedi, zaničujejo velike može slovenskega naroda in preko njih cele rodove Slovencev, ki so jim bili izročili svojo narodno usodo v varstvo in vodstvo.

Komunisti doma so mojstri v potvarjanju slovenskega zgodovinskega dogajanja zlasti v nedavni preteklosti, v našem stoletju, ker se ta ne sklada z njihovo razdiralno ideologijo, kajti slovenski narod kot tak je bil vedno le pozitiven element v skupnosti evropskih narodov.

Zato le-ti ostajajo ob robu zgodovinskega razvoja slovenskega naroda, z drugimi besedami, slovenski narod hiti svojo pot in pušča za seboj vse, ki se sučejo v začaranem krogu svojih fantazij in utopij.

Narod namreč ni utopičen stvor, temveč skupnost, ki gradi svojo sedanjost na stvarnih spoznanjih svoje preteklosti s pogledom uprtim v bodočnost.“

Zatem je govornik izjavil, da je slovenski narod pokazal svojo zrelost

(Nad. na 2. str.)

Mladinska folklorna skupina iz Pristave med izvajanjem slovenskih narodnih plesov na proslavi 29. oktobra.

SLAVNOSTNI GOVOR MILOŠA STARETA, PREDSEDNIKA NO

Za naše prednike je bil 29. oktober 1918 dan narodnega osvobojenja. Veličastna manifestacija na Kongresnem trgu v Ljubljani ni bila nič narejenega, nič prisiljenega, ampak je bil to spontan izraz zmagoslavja stoletnih bojev, stoletnih žrtev, ponižanj in odpovedi. Iz ječ in strelišč, iz mučenj in preganjanj se je rodil 29. oktober 1918.

Naši predniki niso čakali, da bi bil ta dan uradno priznan za narodni praznik. Začeli so ga slaviti kot takega sami od sebe iz vse globine čustev in sreče. Prvi dve leti so ga slavili v Ljubljani s slovesno sv. mašo, katere so se udeležili uradni zastopniki slovenske oblasti. Četudi je leta 1921 pokrajinski predsednik objavil, da 29. oktober ne bo vključen v uradne narodne praznike, ker bo za vso državo en narodni praznik, 1. december, to čustev slovenskega naroda do 29. oktobra ni prav nič spremenilo. Iz leta v leto so mu dajali izraze spoštovanja, veselja in zmagoslavja.

Prav posebno pa so ga proslavljali ob jubilejih. Prvi akt prve slovenske vlade je bil, da je bil naš, stoletja zaničevani slovenski jezik priznan za uradni jezik v Sloveniji. Ko je ob desetletnici 29. oktobra bila 28. oktobra 1928 slovesna otvoritev slovenske radijske postaje v Ljubljani ravno na predvečer narodnega praznika, je bila ta otvoritev, kot piše zgodovina, prav v proslavo desetletnice narodnega osvobojenja. Slovenski jezik je tedaj postal enakovreden svetovnim jezikom in stašli slovenska beseda in slovenska pesem v svet po radijskih valovih. Predstavili smo se ob slovesnosti desetletnice narodnega osvobojenja z našim najdražjim zakladom: s slovensko pesmijo. Osem sto pevcev Pevske zveze je je tedaj zapelo in to naše bogastvo poslalo v svet.

Gradili smo slovensko narodno stavbo v novi jugoslovanski državi. Gradili smo jo, toda ne brez težav. Ko smo dobili slovensko osnovno šolstvo, srednješolstvo, slovensko univerzo, smo zaželeli uresničevati dolgoletni sen: Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. Dobili smo jo. Naši veliki možje z dr. Koroščem na čelu so uspeli v svojih prizadevanjih in ni slučaj, verjemite mi, da je bil prav za dvajsetletnico narodnega osvobojenja 29. oktobra 1938 v uradnem listu objavljen kraljevi ukaz o imenovanju prvih članov Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Tako je bila postavljena lepa krona na slovensko narodno zgradbo.

Prijatelji, spoštovani gostje! Danes smo zbrani tukaj predstavniki in oblikovalci slovenskega javnega življenja v Argentini. Prišli smo, da izkažemo spoštovanje našim velikim prednikom in zahvalo za njihovo delo in žrtev.

Na današnji dan pričakujejo morda nekateri, da bom kot predsednik NO razvijal slovenski politični program. Toda ta program je slovenska javnost že dobila v letošnjem letu v Poslanici Narodnega odbora za Slovenijo. V njej so bili postavljeni temelji našega dela in jasno začrtani naši cilji.

In kaj je bilo v Poslanici povedano? Rekli smo, da je naša prva naloga, da delamo neutrudno do zadnjega diha svojega življenja, da slovenski narod postane prost komunistične diktature (ploskanje). Tak svobodni slovenski narod pa naj potem odloči, kakšno vlado hoče imeti, s kom hoče biti povezan, ali hoče živeti sam in kakšno bodočnost si bo v svobodi začrtal (ploskanje). Nihče od nas, ki živimo v svobodi, nima pravice diktirati slovenskemu narodu, kakšno pot naj gre. Mi smo svobodni del slovenskega naroda, ki delamo — kolikor je v naših močeh — da bi bil narod v domovini čimprej svoboden. Mi smo samo njegovi služabniki, ki mu svetujemo in delamo za njegovo svobodo. Tudi mi se bomo morali podrediti volji naroda, ki jo bo izrekel v svobodi. Našemu delu je Poslanica NO postavila tudi nespremenljive temelje, ko pravi: Ne moremo se odpovedati dolžnosti, ki jo imamo do zgodovinske resnice in človeške svobode.

Danes je v domovini težko. Dogajajo se stvari, ki kažejo, da je narod doma vedno bolj sam in vsak dan v večji stiski. Neka čudna svetovna burka se zopet odigrava. Vrhovni poglavar komunistične partije, ki danes vlada Jugoslavijo, ima Leninov red, to je najvišje odlikovanje, ki ga more dati Sovjetska zveza. Pred dvajsetimi leti je ta red dobil neki Kruglov v priznanje, da je s svojimi tovariši v prisilnih delavnih taboriščih Sibirije „dobro“ delal za komunistični režim, ker je krotil prisilne delavce, to je intelektualce in delavce, ki so se upirali komunistični diktaturi, in tako dobil zasluge za svetovni komunizem. Tito ima tako odlikovanje, ker kroti v korist mednarodnega komunizma svobodo duha slovenskega naroda in vseh narodov, ki živijo v Jugoslaviji. Tega odlikovanja ni dobil za nič drugega kot v zahvalo sovjetskega komunizma, ker dela v njegovem interesu, tudi kadar sprejema kraljice in kakor v zasmeh našim žrtvam z angleško kraljico pleše na Brionih.

V domovini vlada danes anarhija. Niso to moje ugotovitve. To dokazujejo v svojih govorih v zadnjih mesecih vsi vrhovi partije od Tita, Kardelja, Popita in drugih do Dolanca. Ti sami dokazujejo, da je partija razklana v drobce in da ne obvlada več položaja. Korupcija je v partiji in državni upravi tolikšna, da težko najdemo primero v svetu. Socialna pravičnost pa je taka, da je malo kje toliko bogatinov kakor med partijci in vladajočimi krogi. Sam Dolanc, sekretar Izvršnega sveta KPJ, je vzkliknil pred enim mesecem v Splitu: znali smo dvigniti individualni standart, nismo pa znali dvigniti družbenega standarta. Isti Dolanc je priznal, da so zgradili množice sindikalnih počitniških domov za delavce, pa te domove zapirajo drugega za drugim zato, ker delavec nima sredstev, da bi šel v te počitniške domove. To je Dolanc dokazal s številkami. Ponovim, da teh ugotovitev nisem iznašel jaz, ampak to priznavajo vrhovi jugoslovanskega komunizma.

Ti vrhovi so pa znašli tudi krivca za ves ta kaos. Pred leti so se borili proti belogardizmu, ko ga še nikjer ni bilo.. Nato so iznašli izdajalce in kolaboracioniste. Danes pa kažejo na dva strahotna fantoma, ki naj bi bila odgovorna za kaos in glavna krivca anarhije. To sta nacionalizem in klerikalizem. Vsi hierarhi pobijajo ta strahotni nacionalizem in klerikalizem, teden za tednom po vseh republikah Jugoslavije.

In kaj je po njihovem nacionalizem? Nacionalisti niso tisti, ki hočejo narodu svobodno življenje in svobodno rast. Po definiciji komunističnih hierarhov so nacionalisti sovražniki delavskega razreda. To teorijo so si izmislili, da lahko zatirajo težnjo po svobodi in vztrajajo v diktaturi. Tudi klerikalizem je po komunistični teoriji vse, kar nasprotuje komunistični teoriji; še več! Pred dvajsetimi leti so poslali izseljenci iz Severne Amerike nekaj tisoč podobic vrhniški fari. Pa so bile zaplenjene, ker je bilo to uvajanje klerikalizma. Danes vidijo nevarnost v tem, če duhovnik pelje mladino na izlet ali prireja športne igre. Danes vidijo nevarnost v tem, če duhovnik pomaga revežem in se hoče udejstvovati na socialnem področju. To je za partijo širjenje klerikalizma. Klerikalizem je vse, kar je usmerjeno na vrednotenje duhovnega življenja proti materializmu.

Prijatelji, doma je anarhija in razkroj. Ne rečem pa, da bo režim končal jutri, ali v enem letu ali v petih. Dejstvo je, da je tako gnil, da se sam rešiti ne more. Težnja narodov po svobodi je tako močna, da morejo komunistični režim rešiti le tiste sile, ki igrajo za svoje interese z malimi narodi burko, brez ozira na njihovo trpljenje in njihovo svobodo.

Prijatelji! Ob neki priložnosti sem že dejal, da dela naše emigracije in njenega vpliva na ravoj v domovini ne smemo precenjevati, še manj pa podcenjevati. Dejstvo je, da se za naše delo komunistični vodniki zelo zanimajo in vidijo nevarnost za režim v našem bogatem kulturnem in organizacijskem delu. Bojijo se naših uspehov, ko budimo v mladem rodu narodno zavest in dvigamo plamenico svobode. Našo rast v svobodi bi radi zatrli, ker se zavedajo, da ni brez vpliva na domovino. Zato so začeli proti nam neke vrste razkrajalno gverilo. To je svojevrsten način boja. Večkrat ne veš, kje imaš sovražnika: ali za hrbtom ali pred seboj; ali dela razkrajalno namerno, ali iz naivnosti. V gverili so udarci nasprotnika nepričakovani in zakrinkani. Tak primer je bil v začetku tega meseca v Clevelandu, kjer se je pojavil glasbeni ansambel iz domovine in je nastopil v tamkajšnjem Narodnem domu. Spremljevalec ansambla — politkomisar — je pred nastopom dosegel odstranitev slovenske zastave iz dvorane, ker ni imela rdeče zvezde. Ko pa so prišli Slovenci-staronaseljenci, so opazili, da ni slovenske zastave. Ko so zvedeli, zakaj je bila odstranjena, so odločno zahtevali, da mora zastava nazaj na svoje mesto, ali pa zapustijo dvorano. Uspeli so. Slovenska zastava brez rdeče zvezde je bila pred začetkom sporeda zopet postavljena tja, kjer je domoval odkar stoji Narodni dom v Clevelandu.

To dokazuje, da je pri staronaseljencih slovenska narodna zavest tako živa, da so odločno odbili napad na simbol slovenske narodne svobode.

V tej svojevrstni gverili se med nami pojavljajo glasovi, da naj bi že nehali z junijskimi proslavami naših žrtev, da naj bi nehali proslavljati naš narodni praznik, češ da je to že zgodovina. Drugi sejejo brezbrižnost do javnega dela v emigraciji. Vsem tem odgovarjamo na tem našem slavnostnem večeru:

Ne, ne bomo nehali! Ne bomo nehali, ker smo prepričani, da ta mladina v imenu katere vam je govorila predsednica Slovenske dekliške organizacije, nosi v svojih srcih neugasljivo ljubezen do slovenstva. Prepričani smo, da bo ta mladina, ki vam je pripravila nocoišnji slavnostni program, nadaljevala naš boj za svobodo slovenskega naroda. Prepričani smo in verujemo, da bo kljub vsemu prišel tisti dan, ko bo slovenska mladina v domovini skupno z zamejsko mladino, ki prav te dni bije trd boj za narodne pravice na Koroškem, in s to našo izseljensko mladino sredi Ljubljane razvila slovensko zastavo v proslavo novega dne narodnega osvobojenja. Tudi če mi tega dneva ne bomo dočakali, slovenska mladina nam je porok, da ta dan bo prišel!

VELIČASTNA SLAVNOST NARODNEGA PRAZNIKA

(Nad. s 1. str.)

v odločitvi 29. oktobra 1918 na Kongresnem trgu v Ljubljani in končal svoj govor s pozivom na svobodne Slovence v zdomstvu in zamejstvu, da z vsemi močmi pomagajo slovenskemu narodu k dosegi popolne svobode.

Govor predsednice SDO

Po pozdravnih besedah je stopila pred zbrane Slovence Zvezna predsednica Slovenske dekliške organizacije, gdč. Ana Marija Klanjšček in na občinstvo naslovila sledeče besede:

„Spoštovani!

Zopet smo se zbrali v naši hiši, da praznujemo slovenski narodni praznik ter dan slovenske zastave.

Ta praznik ni važen samo za voditelje in starše, ampak tudi za nas, mladino, ker smo potomci slovenskih staršev, čeprav rojeni v argentinski zemlji.

Ne smemo vzeti to kot neko postransko stvar, ali manj vredno.

Podedovali smo slovenski duh in kulturo, katero moramo sprejeti in gojiti vsak dan bolj.

Hvaležni moramo biti predvsem staršem, ker so nam vcepili ljubezen do materinskega jezika, in zavedamo se, da je to najvažnejše, kar smo od njih sprejeli.

Trdno sem prepričana, da se v vsakem mladem posamezniku izraža družinska narodna zavest.

Tukaj je mnogo težje vztrajati v tej zavesti zaradi šol in okolja.

Kljub vsemu imamo dolžnost delati vsak v svoji moči za vzdrževanje naše skupnosti.

Potrebujemo dosti moči in podpore za dosego naših idealov.

Posnemajmo zgled slovenskega učiteljstva, ki leto za letom požrtvovalno, z ljubeznijo in brez sebičnosti, dela za slovensko mladino.

Pogumno bomo nadaljevali naše delo, četudi pridobimo samo nekaj dobrih in zavednih fantov in deklet.

Imamo vse možnosti za razvijanje tega dela.

Mladinska naloga je morda najvažnejša, ker pripravlja pot bodočemu rodu.

Ana Marija Klanjšček med govorom

Vredni moramo biti zaupanja naše slovenske skupnosti v Argentini. Ne razočarajmo jih!

Največ bomo dosegli, če bomo med seboj trdno povezani, z edinim ciljem, ki naj bo: zavest, da smo vredni sinovi in hčere slovenskega naroda.

Ne smemo se sramovati tega, kajti to nam je v ponos in obenem nam pomaga do višje kulture in narodnega bogastva.

Danes zavestno obljubimo, da bomo z ljubeznijo nosili v naših srcih simbol slovenskega naroda: slovensko zastavo."

Izvajanjem predstavnice slovenske demokratične mladine, ki potrjujejo upanje, da slovensko življenje v Argentini nikakor ne bo izumrlo, so zbrani rojaki pritrdili z navdušenim ploskanjem.

Slavnostni govor Miloša Stareta, predsednika NO

Tedaj je stopil na govorniški oder predsednik Narodnega odbora za Slovenijo Miloš Stare, katerega so zbrani slovenski predstavniki navdušeno pozdravili. Predsednik Stare je nagovoril zbrane Slovence s tehtnim programatičnim govorom, ki ga v celoti objavljamo na prvi strani današnje številke.

Besedam predsednika Narodnega odbora Miloša Stareta so gostje pritrdili z navdušenim ploskanjem, ki se dolgo ni poleglo.

Odobritev spomenice

Pred predstavnike slovenskega javnega življenja v Argentini je ponovno stopil Pavel Fajdiga, in prebral besedilo spomenice, ki se nanaša na položaj koroških Slovencev. Protestni tekst je zbrano občinstvo soglasno odobrilo. Spomenico prinašamo na desni gornji strani te strani.

Slovenski folklorni plesi

Tedaj so v dvorani ugasnile luči, odprl se je zastor, in pričel se je prizor, ki je bil pripravljen posebej za ta večer. Naši mladi fantje in dekleta so za dan narodnega praznika pokazali, kaj znajo prav na polju slovenske folklore.

Najprej si je sledilo drug za drugim več prikazov delno ljudskega značaja. Nato pa je, v osrednjem delu, stopil pred občinstvo Maks Nosé, ki je povedal, da kakor so bile ob lanskem narodnem prazniku prikazane razne slovenske narodne noše, tako bodo letos zbrani rojaki lahko videli slovenske narodne plese, „ki niso le valček in polka".

Na oder so prirajali pari mladinske folklorne skupine s Pristave, katero vodi in uči Jure Ahčin. Zapovrstno so brezhibno odplesali najprej dva belokranjska plesa (Zdaj se vidi in Lepa Anka), nato Rezijanko, ples iz severne Beneške Slovenije, ter gorenjsko Žakli in kovtri; sledila je goriška potegajka in še potrkan ples. Za konec pa so zaplesali še Svatbeno polko, ki je koroški ples iz Ziljske doline. Zbrani rojaki so posameznim izvajanjem bučno ploskali.

Po plesih so znova sledili razni prizori, nakar se je vsa mladina zbrala ob slovenski zastavi, ki je bila v ozadju. Mlad par, fant in dekle, sta ob mogočnih zvokih glasbe dvignila slovensko zastavo, belo-modro-rdečo, ki je ponosno zaplapolala, da je prizor globoko segel v srce vseh zbranih, ki so dolgo dajali duška svojemu navdušenju. Ob plapolajoči zastavi so vsi mladi v narodnih nošah zaplesali še zadnji prizor, nakar je padel zastor, ki pa se je moral zopet dvigniti, da je občinstvo ponovno s ploskanjem nagradilo vse nastopajoče.

Naj vsaj na kratko omenimo, v priznanje in zahvalo, da je celoten večer režiral Maks Borštnik, folklorne plese pa je imel na skrbi vodja skupine Jure Ahčin.

Nastopali so: Marjana Marnova, Stanko Jerebič, Janez Jerebič, Ivan Kopač, Maks Nose, Maks Borštnik.

Folklorno skupino so sestavljali Maruška Batagelj, Monika Fink-Kačar, Ivanka Kočar, Mimi Kočar, Marija Kogovšek, Gabrijela Kopač, Jožica Kopač, Marija Kopač, Marta Kopač, Mari Kurnik, Lučka Pavšer, Alenka Pograjc, Mirta Rant, Marija Urbančič; Gregor Batagelj, Pavel Fajdiga ml., Janez Golob, Andrej Kočar, Viktor Lazar, Vinko Lazar, Tomaž Pavšer, Lojze Petek, Lojze Poglajen, Marijan Pograjc, Andrej Skvarča.

Spremljal je na harmoniko Polde Malalan.

Osvetljava in zvočne naprave: Rok Fink-Kačar.

Izdelava scenografije: Maruška Batagelj, Lučka Pavšer, Franci Bidovec, Franci Cukjati, Jože Cukjati.

Slavnostna večerja

Sledila je slavnostna večerja, med katero so rojaki imeli priliko za medsebojen pogovor. Tudi potem, ko so se številni gostje že dvigali od miz, se je oseben razgovor nadaljeval in se še poživil. Vsi pa so bili zadovoljni z lepim spominskim večerom, in se z najlepšimi občutki razšli na svoje domove.

Mednarodni teden

Egipčanski diktator Sadat je zamenjal dosedanjega vojnega ministra Sadeka z generalom Ismailom, bivšim šefom egipčanske tajne policije. Za zamenjavo se je zavzemala Moskva, ki Sadeku ni zaupala, ker je bil on tisti, ki je bil neprestanih sporih s sovjetskimi vojaškimi „svetovalci" v Egiptu in je povzročil spor med obema državama. Sadat je pritisku Moskve podlegel ter so Sovjeti sedaj obljubili nove pošiljke orožja Egiptu.

Arabski zračni pirati so zasegli neko nemško letalo med poletom iz Beruta v Ankaro, ter ga usmeri v Zagreb, kjer so zahtevali od nemške vlade, da izpuste gverilce, ki so na olimpiadi v Münchenu pobili enajst izraelskih športkov. Nemška vlada je piratom ugodila in s posebnim letalom poslala gverilce v Zagreb, od koder so jih pirati prepeljali v Libijo. Izrael je protestiral v Bonnu, toda nemška vlada ni hotela žrtvovati nemških potnikov, ki so jih pirati grozili pobiti na zagrebškem letališču.

Štiri arabske države v perzijskem zalivu, največje proizvajalke petroleja: Abu Dhabi, Kuwait, Qatar in Saudijeva Arabija, so z ameriškimi petrolejskimi družbami, ki tam črpajo petrolej, sklenile pogodbo, po kateri si bodo postopoma do leta 1983 pridobile 51 odstotkov delnic in tako postale lastnice petrolejskih polj.

Argentina

BREZ POVRATKA A Z NOVIM PROJEKTOM

Sredi preteklega tedna je peronistične vrste pretresla novica iz Madrida, ki je oznanjala, da je Perón sklenil, da se zaenkrat ne bo vrnil. Ta napoved sicer političnih opazovalcev ni presenetila, saj se javno govori, da Peronov povratek dela težke preglavice vsaj dvema: visokemu vojaškemu krogu in pa Peronu samemu. Vrhovni peronistični vodja ima s povratkom največje skrbi, oziroma velike težave s tem, kako naj bi se ne vrnil, pa kljub temu obdržal vpliv na peronistične množice.

Da bi svoje pristaše pa tudi ljudi na sploh zamotili, si je Perón izmislil zanimivo varianto. Operativ „povratek" je zamenjal s projektom „narodne edinosti". Ta naj bi slonela na veliki konvenciji političnih strank. Te stranke naj bi na podlagi osnovnih skupnih točk zbrali v veliko politično povezavo. Prva skupna točka teh strank naj bi bila opozicija proti sedanji vladi generala Lanusseja. Ta politična skupnost praktično vseh strank (razen zelo ostre desnice), naj bi potem „plebiscitno" proglasila Perona za voditelja „narodnega gibanja". Peronizem naj bi bil bistveni sestavni del gibanja.

Kako se bo ta načrt izvedel je še tajnost. Ali bolje povedano, še sami pokrovitelji točno ne vedo kako in kaj. Peronizem je danes kot stranka zapleten v kar tri politične formacije, t. j. v skoraj že pokopano „Hora del Pueblo" v Državljansko ljudsko osvobodilno fronto in v Ljudsko levičarsko fronto. Lahko, da je Peronova poteza le taktika, da se stranka izpelje iz te zapletenosti in se vrže v novo politično formacijo, kjer naj bi se zbrale vse levičarske in sredinske stranke (kar je kaj malo verjetno, ker pritegnili bodo le manjše stranke); lahko pa je tudi le načrt za še eno formacijo, v katero bodo spravili le stranke, ki doslej še niso vezane. Težko je prerokovati o formacijah, kjer ima Perón prste vmes. Saj je ' dni njegov delegat Cámpora ponovno zatrdil staro pesem, da se bo Perón kmalu povrnil.

Medtem pa se druge politične stranke prav tako močno gibljejo. Novost pa je to, da je neoperonistična Unión Popular, potem ko je izgnala iz stranke večjo frakcijo, kateri je prej načeloval bivši poslanec Tecera del Franco, ponudila bivšemu socialnemu ministru Manriqueju mesto za predsedniškega kandidata. Manrique je seveda mesto z veseljem sprejel, in tako dobil stranko, katero je dolgo iskal. Partido Renovador namreč ni vsedržavno priznana in pri njej ne bi mogel kandidirati. Povezava provincijskih strank Unión Popular pa lahko predstavi predsedniškega kandidata.

SPOMENICA

Predstavniki političnih, verskih, socialnih, prosvetnih, kulturnih, gospodarskih in sploh narodnih ustanov Slovencev v zdomstvu v Buenos Airesu, zbrani dne 28. oktobra 1972 na proslavi narodnega praznika in dneva slovenske zastave v Slovenski hiši na Ramón Falcón 4158 —

obsojamo

način, kako je avstrijska vlada perfidno obšla določbe mirovne pogodbe iz leta 1955 s tem, da je nezakonito in občutno zmanjšala obseg dvojezičnosti.

protestiramo

najodločneje proti vandalskemu uničevanju že postavljenih napisov in slovenskega imetja.

Koroški Slovenci so po 15. maju leta 1955 upravičeno pozdravljali člen 7 državne pogodbe, ki jim mednarodno garantira „vso zaščito in nadaljnji razvoj slovenske narodne skupnosti". Toda najnovejši dogodki so pokazali, da se avstrijska vlada ni ničesar naučila iz zgodovine, kam je pripeljala nacistična nasilnost državo v času vojne, ter se cinično poslužuje prav istih gnusnih metod, ki jih je po vojni tako obsojala, ko je sama izjavila, da „v manjšinah ne gleda več elementa, ki ločuje, ampak ki povezuje".

Verovali so v demokracijo avstrijske republike, ki je ponosno izjavljala, da hoče biti pravična tudi manjšinskim narodom, pa je ob prvi priložnosti pokazala, da se ne loči od nacistov v težnji „likvidirati Slovence na Koroškem kot narod".

Vsi tu zbrani vzpodbujamo koroške Slovence

k NASTOPU na mednarodni forum,
najprej s pozivom na podpisnice pogodbe, med katerimi je tudi Jugoslavija, naj energično zahtevajo izvršitev mirovnih določil, za katere one garantirajo, in

k PRIZIVU na Združene narode,
da naj oni raziščejo položaj in vzpostavijo pravico koroškim Slovencem, ki jim jo večinski narod odvzema na način, nevreden kulturnega naroda.

Slovenska skupnost v Argentini budno zasleduje razvoj dogodkov na slovenskem Koroškem in bo dala svojim rojakom vso podporo, kolikor je v njeni moči, da uspejo s svojimi akcijami za zaščito človečanskih pravic, ki jim prav tako pripadajo kakor kateremu koli drugemu narodu.

Nuestro deber

Todo pueblo civilizado, consciente de si mismo, construye su presente basándose en los conocimientos de su pasado y mirando hacía el futuro.

El mundo exterior está considerando a los eslovenos un pueblo de los más civilizados en Europa Central. Hemos alcanzado esta perfección a través de una milenaria evolución histórica, sellándola con nuestra decisión histórica el 29 de octubre de 1918 en la Plaza de Congreso de Ljubljana.

Grandes épocas engendran grandes hombres, dice el refrán. Pero también es cierto que grandes hombres forjan grandes tiempos. En aquellos acontecimientos históricos hace más de 50 años, los eslovenos alcanzamos también nuestra suerte histórica bajo el liderazgo de nuestros grandes hombres, dr. Krek, dr. Jeglič y dr. Korošec. El 29 de octubre de 1917 es el resultado de sus luchas junto al pueblo por la libertad de los eslovenos.

Nadie puede volver al pasado. Unicamente el presente es nuestro, y el futuro dependiente de nuestra orientación del presente.

Los comunistas, hoy día dueños del destino de nuestro pueblo, callan de nuestro pasado histórico, porque no participaron en él, tratan de retener el presente, porque su ideología marxista no les brinda el futuro y no se encaminan a ninguna parte porque ya se encuentran en el callejón sin salida. No hay reacción más total que el comunismo en cualquiera de sus formas.

Es nuestro deber, entonces, de eslovenos y hombres libres, forjar el destino de nuestro y de todos los pueblos hacía una libertad, como la que se nos brindó en el histórico 29 de octubre de 1918, al proclamar nuestra libertad nacional. ¡Gracias!

VIETNAM PRED PREMIRJEM

KOMUNISTI SO GA HOTELI 31. OKTOBRA

Minuli teden je bil odločilen za nadaljnjo usodo 17 milijonov južnih Vietnamcev. V Parizu sta se Nixonov odposlanec Kissinger in severnovietnamska delegacija skoro dokončno dogovorila o premirju in politični ureditvi Južnega Vietnama.

Hanoj je besedilo pogodbe, ki naj bi jo Amerikanci in komunisti podpisali 31. oktobra t. l., da bi se premirje začelo 1. novembra t. l., predčasno objavil, da bi ameriško vlado prisilil na podpis. Kissinger je takoj po hanojski objavi izjavil časnikarjem, da ZDA premirja ne bodo podpisale tako dolgo, dokler ne bodo zadnje podrobnosti pogodbe, ki ne bi bile popolnoma jasne, tako dognane, da ne bo komunistom mogoče Južnemu Vietnamu vsiliti svoj režim.

V Hanoju so na to Kissingerjevo izjavo zagrozili, da bodo ZDA same nosile posledice, če premirja ne podpišejo 31. oktobra t. l.

Vietnamski komunisti grozijo Nixonu s takimi izjavami, ker vedo, da mu manjka manj kot deset dni do predsedniških volitev in bi vsekakor želel, da bi se njegova napoved, da bo pred volitvami v Vietnamu že mir, izpolnil. Opazovalci pa ugotavljajo, da je mir v Vietnamu za Nixona tudi dvorezen meč. Mnogi volilci se bodo namreč vprašali, zakaj Nixon na mir ni pristal že davno prej, če je to mogel storiti sedaj, ko ga potrebuje za svojo volilno propagando. To plat zvona je zlasti uporabljal v svojih napadih na Nixona njegov demokratski tekmec McGovern.

Tito čisti srbsko partijo

"PROSTOVOLJNI" IZSTOPI

Kakor smo že poročali, je jugoslovanski komunistični diktator Tito pred kratkim v javnem govoru napadel vodstvo srbske komunistične partije, da je „preveč liberalno", in zagrozil, da bo izvedel nadaljnje čistke v komunističnih vrstah.

Spopad med Titom in njegovo okolico in med vodstvom srbske KP je prišel do viška sredi minulega tedna, ko je seveda spet zmagal Tito ter sta morala odstopiti šef srbske KP Marko Nikežić ter glavni tajnik Latinka Perović. Kakor drugi partijci, ki so morali odstopiti npr. pred letom dni na Hrvaškem, sta tudi Nikežić in Perović objavila, da „prostovoljno" odstopata.

Za šefa srbske partije je bil nato postavljen 49-letni dr. Tihomir Vlaskalić, profesor za ekonomijo na beograjski univerzi, za glavnega tajnika pa 35-letni Nikola Petronić, kovač po poklicu.

Novice iz Slovenije

MARIBOR. — V malem salonu Rotovža v Mariboru so odprli razstavo grafik slikarja Lada Pengova iz Ljubljane. Mladi slikar, ki je bil letos na študijskem izpopolnjevanju v Londonu, je pripravil za razstavo 20 grafičnin listov v suhi igli.

LJUBLJANA. — Ob začetku 25. koncertne sezone ljubljanske Slovenske filharmonije so podelili spominske plakete članom, ki sodelujejo v orkestru že vseh 25 let: Simonu Borzattiju, Milani Bračku, Francu Cichockemu, Jožetu Jarcu, Miri Mlakar, Francu Ravniku in Nastji Žgur.

SLOVENJ GRADEC. — V začetku septembra so kmetje v Dravski in Mislinjski dolini začeli z izkopavanjem krompirja. Letina pa je izredno slaba, krivo je bilo neugodno vreme ne samo za krompir, ampak je bil tudi pridelek fižola, kumaric in drugih poljščin tako slab, kot ga kmetje že dolgo ne pomnijo.

MARIBOR. — Po uvedbi in združitvi kmečkega in delavskega zavarovanja ugotavljajo na mariborskem območju, da bo združevanje prineslo hudo težavo. Pravijo, da ne bo dovolj prostora, dovolj ambulant, da primanjkuje zdravnikov in drugega zdravniškega osebja. (Ko človek to bere v „Delu" od 6. sept., se nehote vpraša: Kmetje so prej umirali kar brez zdravniške pomoči, če bo sedaj taka težava s prostorom in zdravniki??)

PTUJ — V ptujski občini so v letošnjih šolskih počitnicah popravili in uredili vrsto šol. Centralno kurjavo so dobile šole „Tone Žnidaršič" v Ptuju, Cirkulane, Juršinci in Videm pri Ptuju. Na novo pa so prekrili šolske zgradbe na Hajdini, v Narapljah in Stopercah, v Gorišnici pa so končali z deli na novi šoli, staro šolo pa še obnavljajo in bo možen v njej pouk šele oktobra.

KOPER — Znana tovarna motornih vozil v Kopru Tomos se je znašla v denarnih težavah. Samo v prvih šestih mesecih letošnjega leta so imeli 4 milijone dinarjev izgube. Zato so zahtevali odobritev poviška za svoje izdelke za 15%, da bi lahko odpravili izgubo. Strokovna služba je že na začetku leta predvidevala te težave in o tem obvestila vse odgovorne organe.

LJUBLJANA — Pri Zalogu je 13. septembra prišlo do trčenja ekspresnega vlaka, ki vozi iz Aten v Dortmund s tovornim vlakom, ki je vozil proti Zidanemu mostu. Sedem vagonov tovornega vlaka se je dobesedno razletelo v trske in kose pločevine in železja. Ker je bila tudi proga zelo poškodovana, so usmerili vlake med Ljubljano in Zagrebom preko dolenjske proge. Kljub silnemu trčenju pa sta bila poleg pomočnika strojevodje laže ranjena le dva potnika.

LJUBLJANA. — Na gospodarskem razstavišču so 22. septembra odprli četrto razstavo cvetja, sadja in gob; organizatorja razstave sta Gospodarsko razstavišče in Zveza hortikulturnih društev Slovenije. Razstava je vsako leto večja in zanimivejša, novost je bila posebna gobja restavracija, kjer so obiskovalci pokušali znane in manj znane vrste gob. Razstavljavcev bi bilo pa še mnogo več, če bi pravočasno obvestili, da bo razstavni prostor zastonj.

UMRLI SO

od 22. septembra do 3. oktobra 1972.

LJUBLJANA. — Stanko Brilej; Franc Borštnar, 97, up. svetnik JDŽ; Franc Babnik; Alojz Ban; Karel Gračar; Angela Jaklič, 93, up. učiteljica; Ivan Klavs; Anton Lenščak; Janez Mahne; Jože Milavec; Josipina Orožen r. Močnik; Frančiška Ožbolt; Marija Pančišin r. Ciber; Ema Pibrovec r. Žitnik, 95, up. nadučiteljica; Helena Repovž, 93, up. učiteljica; Marjeta Račič r. Pipan; Nežka Rogelj r. Žibret, 77; Franc Racman; Franc Remic; Elza Skalar r. Lubec; Jože Sušnik, 80; Blaž Stele; Marija Schrimpt r. Perušek, 88; Jože Štrubelj, up. tisk. strojnik; Janez Šimenc; Anton Škulj; Franc Tumpej, 88; Magda Velepič r. Sack, 92; Marija Zajec r. Šušteršič; Jakob Zadel, 91, up. vlakovodja; Jože Žontar.

RAZNI KRAJI — Pavla Bertoncelj, Jesenice; Franc Bezlaj, Tomišelj; Marjan Bizjak, friz. mojster, Krško; Marija Bezek, Črnuče; Milka Bogovič r. Drežan, Celje; Anton Caharija, Ilirska Bistrica; Ivanka Cvek, 92, Loka pri Zidanem mostu; Marija Gregorc, Podgorica; Marija Gradišek r. Rome, Šmartno; Dušan Jagodic, Kamnik; Alojz Jaklič, up. vrtnar, Velenje; Anton Kamin, 88, Velika Loka; Branko Kranjc, Maribor; Miha Koširnik, 70, Šenčur; Marija Kuntarič r. Stadler, Kostanjevica na Krki; Albin Kristan, Vače; Jožefa Legiša r. Eršte, Novo mesto; Jože Mokorel, Jesenice; Marija Mezek, Vevče; Ignac Marinko, Dobrava; Marija Malešič r. Andoljšek, Gorenja vas pri Ribnici; Jakob Maček, Radeče; Peter Majce, Kamnik; Anton Novak, Zdenska vas; Tilka Okorn, Litija; Miran Dančur, Mekinje; Jelica Pipan, Gorenja vas; Janez Puntar, Unec; Stanislav Podboj, up. polkovnik, Beograd; Anton Robič, up. učitelj, Domžale; Ana Rigler r. Hočevar, Praproče; Alojzija Seljak r. Gantar, Žiri; Pavla Stružnik, Kranj; Matija Šelekar, Celje; Južica Spendal, Tržič; Karel Šlebir, Stranje; Marta Šraj r. Pengal; Radovljica; Janko Recelj, gostilničar, Šentjernej; Alojz Tomazin, Studenec; dr. Rastko Tusulin, Črnomelj; Anton Tramte, 83, Preska; Maks Vrunč, urar, Slovenj Gradec; Ivan Vodnik, Podolnice; Janez Vidic, Radovljica; Mihael Žefran, Jesenice; Ivanka Žontar r. Šifrer, Virmaše.

Koroški Slovenci so se pritožili na mednarodni forum

Kakor smo poročali, so zaupniki obeh organizacij koroških Slovencev — Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na Koroškem — zahtevali od svojih izvršnih odborov, naj kršenje mednarodne pogodbe v slabo Slovencev postavijo pred mednarodni svet, da ga rešujejo tisti, ki garantirajo izvršitev mednarodne pogodbe, ker ga avstrijska vlada noče rešiti, kakor bi bila njena dolžnost.

Obe organizaciji sta 12. okt. sklicali tiskovno konferenco, na katero sta povabili nad 40 raznih domačih in tujih novinarjev. Od Slovencev so bili prisotni: predsednik Narodnega sveta dr. J. Tischler in oba podpredsednika dr. V. Inzko in dr. R. Vospernik in tajnik dipl. iur. F. Warasgh, od Zveze slovenskih organizacij pa predsednik dr. F. Zwitter, podpredsednik dr. P. Apovnik, ravnatelj slov. kmetijske šole inž. F. Einspieler in K. Prušnik. Ti so novinarjem razložili slovenske zahteve in povedali, da so se pritožili na mednarodni forum. Opozorili so prisotne, da je bivša monarhija propadla, ker ni znala rešiti narodnostnega problema, pa tudi sedanja Avstrija se podaja v nevarnost, ko ponavlja Hitlerjev ukaz: Napravite mi to deželo nemško! S fotografskimi posnetki so prinesli dokaz, da je avstrijski žandar v uniformi ploskal, ko so uničevali slovenske napise. Nato so izjavili, da se hočejo sicer pogovarjati z dunajsko vlado, toda paralelno so se tudi že obrnili v tej zadevi **na matično državo Jugoslavijo, ki naj se zavzame za popolno realizacijo člena 7 mirovne pogodbe, na Organizacijo Združenih narodov in na Mednarodno sodišče v Haagu.**

Tako je **slovensko koroško jezikovno vprašanje stopilo iz lokalnega pomena na mednarodno polje.**

Nasilja se nadaljujejo

Ko so nemški šovinisti uničili dvojezične table po geslu: Do 10. oktobra ne sme biti nobene več! so se spravili na ljudi. Tako je bil napaden dr. Marko Dumpelnik, ko se je vozil z obiska domov, po nekem nemškem šovinistvu.

Bomba: 19. okt. je eksplodiral peklenski stroj na podstavku električnega droga v Gorcah pri Škocijanu in izkopal veliko jamo, ni se pa drog podrl. Da je bil napad političnega značaja, je razumljivo, ker dotična električna napeljava vodi v Italijo in v Jugoslavijo.

Tirolski deželni glavar proti nasilju

Tirolski deželni glavar se je v avstrijskem radiu izjavil proti stališču koroške Avstrijske ljudske stranke v zadevi dvojezičnih napisov, kajti to stališče škoduje lahko tudi upravičenim težnjam tirolskih Nemcev v Italiji. Italija že namiguje, da Nemci ne morejo zastopati interese južno tirolskih Nemcev, ko ne znajo zaščititi niti svojih lastnih manjšin v Avstriji.

Resolucije poslane avstrijskim politikom

Resolucijo o dvojezičnih napisih in grožnji na mednarodni forum, o kateri smo poročali v prejšnji številki, so koroški Slovenci poslali tudi zveznemu predsedniku dr. F. Jonasu, kanclerju dr. B. Kreiskemu, notranjemu ministru Röschu, deželnemu glavarju H. Simi in direktorju policije dr. H. Bacherju.

Slavje v Rožmanovem zavodu

Že tradicionalna letna prireditev Rožmanovega zavoda v Adrogué je bila letos v nedeljo, 29. oktobra.

Vodstvo zavoda jo je posvetilo Baragovi zadevi ob 50-letnici dela za njegovo beatifikacijo in ob 20-letnici Južnoameriške Baragove zveze, ki ji predseduje dr. Filip Žakelj.

Lep spomladanski dan je že v zgodnjih dopoldanskih urah privabil lepo število rojakov, da so se začeli zbirati na zelenem zavodskem vrtu. Z veseljem so ugotavljali napredek, ki ga zavod kaže od leta do leta, ko so opazili vrsto sprememb odn. dopolnitev, ki so bile v minulem letu izvršene na zavodskih stavbah.

Ob 11. uri je bila sv. maša, ki jo je za vse zavodarje in dobrotnike zavoda daroval delegat slov. dušnih pastirjev v Argentini msgr. Anton Orehar, nekaj minut po končani službi božji pa je na pripravljeni oder stopil predsednik Južnoameriške Baragove zveze dr. Filip Žakelj in slikovito podal zgodovino 50 let dela in prizadevanj številnih slovenskih osebnosti za Baragovo beatifikacijo ter strukturo in delovanje 20 let Južnoameriške Baragove zveze. Aplavz odobravanja je pozdravi njegova izvajanja.

Sledil je solospev iz prof. Alojzija Gerziničevega oratorija „Irenej Friderik Baraga", ki ga je dovršeno izvedel Marko Fink. V popolni tišini se je čez zeleni zavodski vrt, ojačen z mikrofonom, razlegal njegov polno doneč bariton. Z navdušenim odobravanjem je občinstvo nagradilo mladega pevca.

Kakor vsako leto, tako je tudi letos zavodska kuhinja pripravila za vse dovolj jedi in pijače, da so mogli gostje v prijetnem pomenku in hladni senci pod košatim drevjem prebiti prve popoldanske ure in pričakati popoldanski program. Medtem je vedno več rojakov prihajalo v zavod, tako, da je bil pred popoldansko predstavo prostrani vrt popolnoma zaseden.

G. Franc Urbanija je pozdravil navzoče in povedal, da ima vsa prireditev predvsem zahvalni namen vsem dobrotnikom zavoda, staršem zavodskih gojencev pa tudi narodno-vzgojni in verski namen, da bomo ohranili naše fante zavedne Slovence in dobre katoličane.

Sledila je zborna igra Joža Vombergarja Čudo kresne noči v režiji Marijana Willenparta, ki je iz nastopajočih gojencev zavoda izvabil vse njihove igralske talente.

Nazorno in živahno, so nastopajoči prikazali vso prikupnost človeškega pohlepa po bogastvu. Vaščani s svojim županom na čelu se pustijo zapeljati vragovi zvijači, da sredi noči na klancu v gozdu izkopljejo kad zlata, toda završejo vse svoje prejšnje obljube, ko mislijo, da se jim bogastvo ne more več izmuznuti iz rok. Zaklad končno izgubijo, za kazen pa postanejo še večji reveži, kakor so bili prej, ko so jim tatovi medtem izpraznili hiše še tistega imetja, ki so si ga pridobili v trudu in znoju.

Igro, ki je bila v originalu pripravljena za radijsko podajanje, je pisatelj Joža Vombergar napisal že v akademskih letih ter jo je sedaj priredil za oder. Celotno besedilo je v verzih, ki so jih igralci odlično deklamirali, tako v zboru kakor posamič. Vloge je režiser razdelil takole: župana je igral Vasle Janez, kmete Janeza Selana Rode Janez, Šimna Brumna Godnjavec Adolf, Petra Hačina Drnovšek Tomaž, Franca Korena Pavšer Tomaž, Cirila Robana Godnjavec Franci, vraga Šifrer Darijan, starca Štrubelj Franci, kovača Grohar Igor, sela Keber Andrej, prvega tatu Novak Jože, drugega tatu Kinkelj Lenart, sosede v zboru pa: Grohar Marjan, Čop Avgust, Šenk Stanko, Osojnik Lojze, Pavšer Peter in Pavšer Danijel. Nadalje so pri igri sodelovali Papež Franci, Eiletz Robert, Zakrajšek Andrej, Grohar Marko, Štrbenc Janko, Pavšer Matjaž in Urbančič Jože.

Splošno odobravanje je nagradilo igralce, posebej pa že pisatelja Jožo Vombergarja in režiserja Marjana Willenparta.

Rojaki so nato še posedeli na vrtu ob popoldanskem prigrizku, očetje in mamice gojencev pa so se začeli poslavljati od svojih sinov, ki so nato odhajajočim pomahali na veselo svidenje.

Dveletnica

slovenske rodijske ure v Buenos Airesu

Dne 3. novembra praznuje slovenska radijska ura v Buenos Airesu dveletnico svojega obstoja in delovanja. Prva radijska ura je bila dne 3. novembra leta 1970 na radijski postaji Radio America. Prvotno so bile slovenske radijske oddaje ob petkih zvečer, pozneje — in tudi še sedaj — pa so te oddaje ob sobotah popoldne. V teh dveh letih je bilo 108 radijskih ur.

Nobenega dvoma ni, da imajo slovenske radijske oddaje velik pomen za slovenske izseljence v Argentini tako za tiste, ki s prišli v to deželo po drugi svetovni vojni kakor tudi za tiste — in za te morda še večji pomen — ki so se naselili v Argentini že pred drugo svetovno vojno. Za mnoge, ki nimajo možnosti udeleževati se slovenskih prireditev, je slovenska radijska ura edini stik s slovenskim svetom, edina priložnost pslušati slovensko pesem in slovensko besedo. Številne zahvale rojakov so dokaz, da vrši slovenska radijska ura resnično veliko narodno poslanstvo.

Na programu slovenske radijske ure so slovenske pesmi, posnete na gramofonske plošče, ki so bile izdane v domovini in izven nje. Tudi petje zbora „Slovenske mladenke" smo slišali. Ker je v Buenos Airesu več dobrih slovenskih pevskih zborov in tudi dobrih solistov, bi si želeli več nastopov slovenskih pevskih zborov in pevcev. Veliko pohvalo pa zasluži slovenska radijska ura zato, ker se v svojih oddajah s priložnostmi govori v slovenščini in kasteljanščini, spominja važnih slovenskih dogodkov oz. obletnic. Tako smo lansko leto in letos poslušali lepo pripravljeno domobransko oddajo, potem Slomškovo proslavo in proslavo slovenskega narodnega praznika 29. oktobra in dneva slovenske zastave. Posebna slovenska oddaja je bila posvečena stoletnici največjega argentinskega narodnega epa Martina Fierra. Ob tej priložnosti je bil prebran slovenski prevod nekaterih odstavkov iz omenjenega epa. Prav ta oddaja je vzbudila večjo pozornost v argentinskih krogih, ki se niso mogli načuditi, da imamo Slovenci prevod te njihove največje pesnitve. Uglednejšim argentinskim kulturnim delavcem in predstavnikom je bilo ob tej priložnosti razdeljenih deset slovenskih prevodov Martin Fierra.

Slovensko radijsko uro vodijo v imenu Medorganizacijskega sveta gg. Božo Stariha, Peter Čarman, Herman Zupan in Franc Zorko. Ob dveletnici jim čestitamo z željo, da pri tem važnem narodnem delu vztrajajo, program izpopolnjujejo z novimi slovenskim ploščami, zlasti tistimi, ki so izdane v zdomstvu in ki so mnogokrat kvalitetnejše od onih, ki jih izdajajo doma.

Sm R

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Družinska sreča. V družini Staneta Mehleta in njegove žene gospe Marice roj. Sušnik se je rodila hčerka. V nedeljo, 29. t. m., je bila krščena na ime Lojzka Viktorija. Botrovala sta gdč. Olgica Sladič in Ludvik Šmalc. Krstil pa je g. Andrej Prebil CM.

V družini Milana Vidmarja in ge. Virginie roj. Suárez se je rodila hčerka, ki bo pri krstu dobila ime Erika. Srečnima družinama naše čestitke.

BUENOS AIRES

Kulturni večer SKA

Na 10. kulturnem večeru pri SKA dne 21. oktobra je predaval ing. Martin Povše o gradnji prve jedrske elektrarne v Južni Ameriki v Atuchi. Ob barvnih diapozitivih kraja in gradnje, pa ob načrtih in grafikih nam je na umljiv način podal ves fizikalni in tehnični proces, ki pretvarja jedrsko energijo v električno.

Pri predavanju je bilo najbolj hvalevredno dejstvo, da je predavatelj svoje tehnično težko, a dovršeno, predavanje podal v slovenščini. Če upoštevamo, da je ing. Povše vse šole dovršil v španščini in da je v službi pri nemškem podjetju, se mu moramo le zahvaliti za ves trud, da si je usvojil slovensko znanstveno terminologijo posebej za to predavanje.

PRISTAVA

Ej, Pristava ti naša, castelarska, koliko lepih ur nam nudiš! Še vsem nam je v toplem spominu večer 30. septembra in že smo v nedeljo, 15. oktobra doživeli novo in prisrčno slavje. Naši najmlajši so voščili svojim mamicam za materinski dan.

Po končani sv. maši so bile mamice povabljene najprej na slavnostni zajtrk. Postregle so jim dekleta SDO z vso ljubeznijo in skrbnostjo. Nato pa je bila v polni dvoranici akademija.

Ljubezen in čista otroška duša se je zrcalila v besedah, s katerimi so proslavili dan tistega bitja, ki je vsem tako ljubo in drago. Življenje, ljubezen, sreča, vse to je strnjeno v eni sami nepopisno lepi besedi — mamica. In kaj so dejale mamice, ko so gledale na odru svojo srečo v svojih malčkih, ki so jim v lepih in iskrenih besedah ponovno zagotavljali, kako zelo jih ljubijo in spoštujejo? Mamice so žarečih oči in z radostjo v srcu spremljale njihovo igro. Pa ne samo igro. Saj so jim tudi peli, deklamirali in recitirali. Vse to pa z vnemo čistega in ljubezni polnega srca. Ko pa so dobile iz majhnih otroških ročic v znak in potrdilo njihove ljubezni še rožico in poljubček, so v kipeči sreči pritisnile na svoje srce drobno glavico svojega otroka in v tem objemu je bila obojestransko izražena vedno goreča ljubezen, ki ju veže.

(Nad. na 4. str.)

Pred koncertom Slovenskih mladenk

Pomenek s pevovodkinjo go. Savelli-Gaserjevo

Po prvotnem načrtu bi moral biti pevski koncert Slovenskih mladenk na predvečer materinskega dne, t. j. 14. oktobra. Bolezen, ki je priklenila go. pevovodkinjo na posteljo, nam je to preprečila; morali smo koncert preložiti. Sporočamo vsem ljubiteljem petja, da bo koncert 11. novembra v Slovenski hiši, in sicer v korist dobrodelnemu skladu Zveze mater in žena. žena.

Na poti v Castelar, kjer živi ga. pevovodkinja, mi je preblisnil v spomin dogodek, ki mi ga je opisala gdč. Slavica Vencajzova. Bila je v Krščanskem ženskem društvu tisto neumorno pomagalo, ki je vsako leto zbrala trumo otrok in pod vodstvom poklicnega režiserja uprizorila na odru Dramskega gledališča tradicionalno materinsko proslavo. Tudi te uprizoritve so imele svoj poudarek v dobrodelnosti društva. Gdč. Vencajzova je bila velika oboževalka Plečnikovih genialnih del. Srčno rada bi imela njegovo sliko. Nekoč ga je hotela „ujeti" v svoj fotografski aparat v Frančiškanski ulici v Ljubljani. A kaj se je tedaj zgodilo? Plečnik ji je v vsej dolžini pokazal jezik in jo dobrohotno poučil:

„Zakaj hočete imeti podobo te moje borne zunanje lupine? Če mi je Bog dal kaj talenta, moram delati Njemu in narodu v čast. Duh je, ki ustvarja; telo je samo revno pomagalo." In je še hudomušno pristavil: „Skušajte ujeti v svoj aparat moj duh!"

Besede, ki odkrivajo pred nami široka obzorja! Tudi med nami v zdomstvu so talenti, ki ustvarjajo iz vse svoje duše. Te talente moramo podpreti, da naša kulturna žila še dolgo ne bo usahnila.

Našla sem pevovodkinjo v bolniški postelji. V samozatajevanju je zamahnila z roko in rekla:

„Pustimo to! Govorimo o koncertu. Če ne bo zdaj, bo pa pozneje. Vaje imamo kar tukajle, v moji sobi, ob bolniški postelji. Rada imam ta svoja dekleta, ki žrtvujejo toliko prostih ur, da izpričajo svojo ljubezen zlasti do slovenskih pesmi."

Potem mi je pripovedovala, da sta petje in glasbo gojili obe družini: očetova in materina. Kot otrok je pela v spevoigrah, raznih otroških nastopih, sodelovala pa je tudi že na koru. Pevski zbor Slovenskih mladenk v Argentini pa je nastal kar nekam spontano; na željo deklet. Zbor je z uspehom nastopil tudi že pred argentinskim občinstvom. Poudarjala je, da ne misli ustanoviti mešanega pevskega zbora, ampak ostati pri dekliškem zboru, čeprav uspešno nastopa v zboru kot gost tudi Janez Mežnar s svojim uglajenim moškim baritonom.

Da se ne bi pomenek preveč zavlekel, sem jo prosila, naj mi v zgoščeni obliki poda spored koncerta.

„Na sporedu imamo 21 pesmi. V prvem delu bomo predvajale slovenske umetne in ponarodele pesmi skladateljev Adamiča, Preglja, Premrla, Vilharja in Ipavca. V drugem delu bomo seznanile občinstvo s skladbami drugih narodnosti, med katerimi sta tudi dve Šijančevi priredbi. Za tretji del pripravljamo slovenske narodne pesmi v priredbah Tomca, Horvatina, Adamiča in Draga Šijanca. Kot zadnjo točko bomo zapele Volaričevo „Slovenskim mladenkam". To skladbo nam je posvetil Drago Šijanec, in po njej ima naš zbor svoje ime."

Mnogo bi še mogla nanizati iz tega prijateljskega pomenka, toda to bi obseglo okvir tega poročila. Naj za zaključek navedem besede, ki pričajo, da je še tudi v našem drugem in tretjem rodu mnogo idealizma in požrtvovalnosti.

„Mlado dekle hodi k vajam iz San Justa. Vzeti mora tri kolektive sem in nazaj. Ob enajstih ponoči jo na postaji kolektiva čaka mati, ker se boji, da bi se ji na samotni poti kaj pripetilo."

Dokler je še toliko ljubezni do slovenske skupnosti med mladim rodom, nesebičnosti, idealizma, požrtvovalnosti, nas lahko še navdaja ponos in optimizem...

TK

Mladinski športni dnevi

NOGOMET

V soboto, 2. septembra, se je nadaljeval nogometni turnir mladinskih športnih dni s sledečimi rezultati:

SFZ (2)

Adrogué 16: San Martín 1. Goli: Šenk Stanko 6 (A); Vasle Janez 5 (A); Godjavec Adolf 4 (A); Pavšer Tomaž (A); Leber Rajko (SM).

Ramos Mejía 3: San Justo 2. Goli: Svoboda Jure 2 (RM); Zupan Heri (RM); Tomaževič Lovro (SJ); Pucheu Oskar (ag.) (SJ).

Slovenska vas 8: Morón 4. Goli Adamič Jože 3 (SV); Rozina Boris 2 (SV); Sušnik Vincenc 2 (SV); Mažgon Klavdij (SV); Kočar Andrej 3 (M); Urbančič Franci (M).

Turnir je bil zaključen v soboto 23. septembra, ko so se odigrale sledeče tekme:

SFZ (1)

Morón 6: San Justo 4. Goli: Urbančič Franci 3 (M); Savelli Julij 2 (M); Poglajen Lojze (M); Radoš Dinko 3 (SJ); Mustar Jure (SJ).

SFZ (2)

Morón 6: Adroguó 4. Goli: Rupnik Jože (M); Kopač Marijan 2 (M); Urbančič Franci (M); Grohar Marijan 4 (A).

KONČNA LESTVICA:

SFZ (1)

	I	D	Iz	Zg	G	Tč
Ramos Mejía	4	3	—	1	31	6
San Justo	4	2	—	2	23	4
Morón	4	2	—	2	22	4
Slovenska vas	4	2	—	2	13	4
San Martín	4	0	—	4	12	0

SFZ (2)

Ramos Mejía	5	4	—	1	33	8
Slovenska vas	5	3	—	2	30	6
Adroguó	5	2	1	2	31	5
Morón	5	2	1	2	21	5
San Justo	5	2	1	2	16	5
San Martín	5	0	1	4	12	1

Najboljši strelci:

SFZ (1)

Zupan Heri (RM)	13	golov
Pobršnik Marijan (SJ)	8	„
Telič Lado (RM)	7	„
Leber Rajko (SM)	7	„
Tomaževič Lovro (SJ)	6	„

SFZ (2)

Zupan Heri (RM)	18	golov
Žgonc Janez (SV)	10	„
Šenk Stanko (A)	8	„
Kočar Andrej (M)	8	„
Svoboda Jure (RM)	7	„

Slovenci v Argentini

(Nad s 3. str.)

Kaj vse smo videli v pestrem in bogatem programu! Po uvodnem prizorčku je bila zborna deklamacija. Tej je sledil šolarček, nato dvospev Marko-Lučka, pa zopet deklamacija Dve zvezdi. Prizor Kuharice, recitacija Sinovi, prizorčke s srčki Ljube mamice, deklamacija Mati, petje Jaz pa grem na zeleno travco, deklamacija Skoz' telefon, prizor Tri mamice pa zopet petje: Dobro jutro, Prišla bo pomlad, Spet trte in Mamica.

Lep je bil program, prisrčen in ljubek. Nastopili so otroci vseh razredov in s tem dali priznanje in čast materam. Pa ne samo njim! V polni meri so dali priznanje tudi svojim učiteljicam, kajti vse to je bilo njihovo delo. Zato zahvala učiteliskemu zboru in vsem, ki so nam s svojim požrtvovalnim delom pripravili materinsko proslavo, v katero je bilo vloženega mnogo truda, pa še več ljubezni do otrok in mater in do vsega, kar je slovenskega.

Na predvečer materinskega dne pa so se naša dekleta in fantje zbrali in šli prepevat nežne podoknice svojim materam, od hiše do hiše v naselju okoli Pristave. Vsaki so tudi podarili rdeč nagelj v poklon.

PO ŠPORTNEM SVETU

Na tekmovanju v lahki atletiki mladinskih republiških ekip v Novem Sadu, Vojvodina, pred lanskim zmagovalcem Slovenijo. Rezultati pa niso bili dobri, kjer je prireditev motil dež. Najboljšo znamko tekmovanja je postavila v metu diska Kranjčanka Metka Paplerjeva s 47,82, kar je nov državni mladinski rekord. S tem metom je samo za šest cm zaostala za najboljšim članskim rezultatom Kotluškova, ki je postavila ta rekord že leta 1956.

Na 11. kulturnem večeru SKA, ki bo v soboto, 4. novembra, ob osmih v gornji dvorani Slovenske hiše, bo predaval lic. Janez Zorec o „Evoluciji zvezd". Posebej vabimo na večer mlade slovenske izobražence in predavateljeve prijatelje.

Zveza slovenskih mater in žena ima že v prodaji božične kartice po ceni 1.50 in 2 $. Dobite jih pri odbornicah in Dušnopastirski pisarni.

SLOVENCI PO SVETU

P. BERNARD AMBROŽIČ ZOPET OPERIRAN

Oktobrska številka avstralskih Misli je prinesla sledeče poročilo:

Prav v dneh, ko je ta številka v tiskarni, se naš starosta O. BERNARD odpravlja ponovno v bolnišnico. Zdravnik je svetoval operacijo, ki sicer s prejšnjo nima nikake zveze, je pa več ali manj nujna. Spomnimo se o. Bernarda v svojih molitvah! Iz srca mu želimo, da bi se hitro in boljšega zdravja vrnil k svoji „kavsmašini"!

DRUŠTVENI OGLASNIK

Prosimo, da pohitite s prijavami za **šolsko kolonijo.** Ne čakajte do zadnjega. Prijave se sprejemajo do 20. novembra. Kolonija bo odšla 27. dec. 1972 in se bo vrnila 12. januarja 1973. Stroški kolonije: 21.500, če se ne bo podražila vožnja.

Seja izvršnega odbora ZS bo 9. nov. ob 19. uri.

Seja referentov bo 16. nov. ob 20 v prostorih Zedinjene Slovenije.

Verouučno knjigo za srednjo šolo je založila ZS. Pripravila sta jo pater Alojzij Kukovica in msgr. Anton Orehar. Na razpolago je v društveni pisarni.

Slovenska radijska ura praznuje 4. novembra drugo obletnico obstoja. V tem času so bile 104 radijske oddaje. To soboto bo ura posvečena tej obletnici in mladinskemu dnevu, ki bo 5. nov. na Pristavi.

Na slovenski radijski uri 28. oktobra t. l. je radijski operater nehote z Gallusove plošče, s katere je prenašal Orlovsko himno, oddajal tudi bivšo jugoslovansko (ki ni bila na programu) namesto sokolske.

Slovenska radijska ura

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

OBVESTILA

SOBOTA, 4. novembra 1972:
V Slovenski hiši ob 20 enajsti kulturni večer SKA. Predaval bo lic. astronom Janez Zorec o „evoluciji zvezd".

NEDELJA, 5. novembra 1972:
Mladinski dan SDO in SFZ.

SOBOTA, 11. novembra 1972:
V Slovenski hiši ob 8 zvečer koncert Slovenskih mladenk v prid socialnega sklada Zveze slovenskih mater in žena.

NEDELJA, 12. novembra 1972:
V Berazateguiju sedma obletnica blagoslovitve doma združena s pestrim sporedom.

SOBOTA, 18. novembra 1972:
V Slovenskem domu v San Martinu ob 21 mladinski show s plesom.
V Domu v Carapachayu prireja pevski zbor Mladina svoj prvi festival slovenske pesmi ob 20.

NEDELJA, 19. novembra 1972:
V Slomškovem domu mladinski dan s celodnevnim programom...

SOBOTA, 25. novembra 1972:
Koncert v Slovenskem domu v San Martinu ob 19.30.

NEDELJA, 26. novembra 1972:
Nedelja Kristusa Kralja. Proslava praznika in spomin slovenskih katoliških shodov.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
T. E. 69-9503
Argentina
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga, dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 1.149.713

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1972: za Argentino $ 5.500.— Pri pošiljanju po pošti $ 5.700.— — ZDA in Kanada 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionsko pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

11. novembra 1972 *v Slovenski hiši ob osmih zvečer*

Pesem ljubezni naj v srcih zveni

poje zbor

Slovenske mladenke

Vodi ga. Anka Savelli-Gaserjeva

Koncert prireja

Zveza slovenskih mater in žena

v dobro svojega podpornega sklada in lepo vabi rojake k udeležbi.

20. mladinski dan

5. novembra na Pristavi

Ob 8.00 — odbojka
Ob 11.30 — sv. maša
Ob 12.30 — kosilo
Ob 16.00 — popoldanski program

- Dviganje zastav
- Pozdrav predsednikov SDO — SFZ
- Finale odbojke
- Gimnastika
- Razdelitev pokalov
- Nastopi: Berazategui, Carapachay, Morón, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, Slovenska vas

Ob 19.30 — Prosta zabava s plesom
— šaljiva pošta
— Srečolov

SLOVENSKI DOM BERAZATEGUI

VII. OBLETNICA BLAGOSLOVITVE

v nedeljo, dne 12. novembra 1972 – združena s pestrim sporedom:

DOPOLDNE: ob 11: prižig plamenice slavja, dviganje zastav, sv. maša, kosilo

POPOLDNE: ob 15: pozdravna beseda predsednika Doma, mladinski oktet, nastop mladine

Ti, ki iščeš prijetnega oddiha in razvedrila po trudnem vsakdanjem delu – v Berazateguiju ga boš našel.

Družine z otroki, ki si želite proste narave in sonca, pri nas imamo vse to. In ti, ki iščeš srce, v Berazateguiju te čaka.

Nasvidenje torej – pa prav zares!

P. S.: Dohod z železniške postaje v Berazateguiju: kolektiv 300 B do calle 1 y 34.

Zaradi izselitve prodam po zelo nizki ceni

TRI ZEMLJIŠČA

skupaj (vogal) 620 m2, z električno napeljavo in asfaltom v Francisco Alvárez, železniška postaja, barrio Güemes, 4 kvadre od rute 7. najbolj priporočljiva klima v prov. Buenos Aires.
T. E. 783-8362

UNIV. PROF.
DR. JUAN BLAZNIK
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855
C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed
specialist za ortopedijo in travmatologijo
Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

Potujete v RIM – Italijo?

Ne pozabite obiskati slovenskih hotelov.

Hotel BLED in **Hotel DANIELA**

00185 - ROMA tel. 777102-7579941
Via S. Croce in Gerusalemme, 40

00185 - ROMA - Via Luzzatti, 31
tel. 750587 - 771051

Lastnik: VINKO LEVSTIK

Zmogljivost 85 sob, 150 ležišč. Vse sobe s privatno kopalnico, telefonom, radiofilodifuzijo, klimatskimi napravami. Nova slovenska restavracija. Osebje pretežno slovensko. Počutili se boste kot doma. — Dobrodošli!

VELIKA IZBIRA NAJBOLJŠEGA POHIŠTVA

MUEBLES
LUKY

Ruta 205
Frente Estación EZEIZA
T. E. 295 - 1197

Podružnice
Avda. 25 de Mayo 136
CALOS SPEGAZZINI
•
Almafuerte 3230
SAN JUSTO

Električni aparati
Volvo – Yelmo

Izključni zastopnik: Hitachi — National — Crown — Ranser — Panoramic — Aurora — Saccol — Columbia Westinghouse — Godeco — Tonomac — Gamuza — Olivetti — Kenia — Champion — Marshall.

MLADINSKI SHOW IN PLES

V SLOVENSKEM DOMU V SAN MARTINU

v soboto 18. novembra ob 21
Diskoteka

Denarne naložbe, posojila — Pod najboljšimi pogoji!

KREDITNA ZADRUGA SLOGA z. z o. z.

Bmé. Mitre 97 — 658-6574 — Ramos Mejía

Uradne ure: ob torkih, četrtkih in sobotah od 16. do 20.